

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

**Eco-effectscan
Git-verademing
Loosduinseweg te Den Haag**

■
Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
fax 0174 – 629744
www.aquaterranova.nl

**Opdrachtgever
Gemeente Den Haag
Dienst Stedelijke Ontwikkeling**

Datum: 16 november 2010
Rapportnr: 210121/AQT 301 FF/JW
Status: definitieve rapportage

COLOFON

Titel : *Eco-effectscan Git-verademing Loosduinseweg te Den Haag*

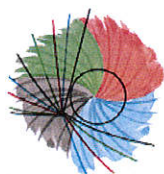
Opdrachtgever : *Gemeente Den Haag Dienst Stedelijke Ontwikkeling*

Projectteam

Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben
Contactpersoon : mw. C.E. van der Graaf MSc.
Auteur : mw. J. Wardenaar BSc.

Kwaliteitsborging : mw. C.E. van der Graaf MSc.

Projectnummer : **210121**

Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Goedkeuring projectmanager	Goedkeuring kwaliteitsborger
16 november 2010	Definitief		

© 2010 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doelstelling	2
1.3	Methode en werkwijze	2
1.4	Leeswijzer	3
2	PROJECTGEBIED	4
2.1	Beschrijving project	4
2.2	Beschrijving projectgebied	4
3	RESULTATEN ECO-EFFECTSCAN	7
3.1	Beschermde natuurgebieden	7
3.2	Provinciaal/Gemeentelijk natuurbeleid	7
3.3	Beschermde wilde planten	8
3.4	Beschermde vogels	9
3.5	Beschermde zoogdieren	10
3.6	Beschermde amfibieën en reptielen	11
3.7	Beschermde vissen	11
3.8	Overige beschermde soorten	11
4	CONCLUSIES	12
4.1	Inleiding	12
4.2	Beschermde natuurgebieden	12
4.3	Gemeentelijk natuurbeleid	12
4.4	Beschermde soorten	12
4.5	Maatregelen	12
5	AANBEVELINGEN TEN BEHOEVE VAN DE INRICHTING	14
5.1	Algemeen	14
5.2	Werken volgens een gedragscode of een ecologisch werkprotocol	14
5.3	Inrichting projectgebied	14
	Verblijfplaatsen voor vleermuizen in gebouwen	15
6	BRONVERMELDING	16
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER EN BELEIDSKADER	17
BIJLAGE 2	PROJECTGEBIED	20
BIJLAGE 3	INVENTARISATIELIJST	21
BIJLAGE 4	ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR	23

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Aan de Loosduinseweg 9, 15 en 55, N.W.Buitensingel 20, Nieuw Boutersemstraat en Boutersemstraat 1 en 2 worden panden gesloopt. Voor dit project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van gemeente Den Haag uitgeoefend.

1.2 Doelstelling

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project in strijd zou kunnen zijn met de natuurwetgeving. Deze natuurwetgeving betreft de:

- Flora- en faunawet voor beschermde soorten.
- Natuurbeschermingswet voor beschermde natuurgebieden.
- Nota Ruimte voor het planologisch veiligstellen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) via de Wet Ruimtelijke Ordening.

Een samenvatting van de natuurwetgeving en het beleid omtrent de EHS staat in Bijlage 1.

1.3 Methode en werkwijze

De Eco-effectscan is een risicoanalyse welke bestaat uit 5 stappen:

Stap 1: Inventarisatie activiteiten

Als eerste wordt onderzocht welke activiteiten er in het projectgebied voorgenomen zijn aan de hand van door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hieruit worden de effecten op natuurgebieden (stap 2) en soorten (stap 3) gedestilleerd.

Stap 2: Inventarisatie beschermde gebieden

Met behulp van kaartmateriaal en informatie van gebiedsbeherende organisaties wordt geïnventariseerd welke beschermde natuurgebieden er rond het projectgebied liggen.

Stap 3: Inventarisatie beschermde soorten

Tijdens een locatiebezoek aan het projectgebied zijn de aanwezige biotopen geïnventariseerd en zijn de aanwezige soorten planten en dieren en hun sporen genoteerd. In combinatie met een literatuurstudie aan de hand van verspreidingsatlassen, naslagwerken en informatie van derden, is een indruk verkregen van de biotopen en mogelijke aanwezigheid van dieren- en plantensoorten. Daarnaast wordt ook functionaliteit van het projectgebied voor de soort achterhaald. Aan de hand hiervan is een inventarisatielijst opgesteld. In deze lijst zijn ook soorten aangegeven die potentieel in de omgeving voor kunnen komen.

Stap 4: Toetsing aan beschermde natuurgebieden

Aan de hand van de geplande activiteiten (stap 1) en de ligging van het natuurgebied (stap 2) wordt getoetst of het project effect kan hebben op doelstellingen van beschermde natuurgebieden. In gebieden die volgens de Natuurbeschermingswet beschermd worden zijn dit de *instandhoudingsdoelstellingen* en in EHS-gebieden de *wezenlijke kenmerken en waarden*. Hierbij wordt rekening gehouden met de externe werking van de wetgeving.

De toetsing leidt tot één van de volgende adviezen:

1. Het project heeft geen effect op beschermde natuurgebieden.
2. Er is een nadere toetsing nodig. Voor gebieden die beschermd worden volgens de Natuurbeschermingswet is dit de zogenaamde 'Habitattoets' of 'Passende beoordeling' en voor EHS-gebieden is dit de 'Nee tenzij'-toets.

Stap 5: Toetsing aan beschermde soorten

De effecten (stap 1) worden per soortgroep (stap 3) getoetst aan de artikelen 8 t/m 13 uit de Flora- en faunawet (zie bijlage 1), waarna een advies wordt opgesteld. Getoetst wordt of het project een effect heeft op de functionaliteit van het leefgebied van beschermde soorten en of de gunstige staat van instandhouding in het geding komt.

Indien het project leidt tot overtredingen van deze artikelen, kan het advies uit de volgende onderdelen bestaan:

1. Door eenvoudige maatregelen te nemen wordt overtreding van de wet voorkomen.
2. Er is nader onderzoek nodig naar een beschermde soort(groep) of de te treffen maatregelen.
3. Er is een ontheffing nodig en er dienen maatregelen getroffen te worden.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden het project en de locatie beschreven. De resultaten van de inventarisatie en de te verwachten effecten worden in hoofdstuk 3 beschreven. Tevens wordt hier aangegeven welke maatregelen wenselijk of noodzakelijk zijn om eventuele negatieve gevolgen te minimaliseren. Uiteindelijk worden in hoofdstuk 4 de conclusies en in hoofdstuk 5 de aanbevelingen gegeven. De bronvermelding is in de tekst door middel van een nummer tussen haakjes aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer in het laatste hoofdstuk verwijst. Tot slot volgen de bijlagen. In de bijlagen wordt de natuurwetgeving toegelicht en zijn kaarten van het kilometerhok en situatieschetsen van het project opgenomen. Daarnaast is er een inventarisatielijst opgenomen met de resultaten van het locatiebezoek en de literatuurstudie.

In dit onderzoek is op een adequate en zorgvuldige wijze getracht om een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van de potentieel aanwezige beschermde planten en diersoorten en om alle effecten in beeld te brengen die het project op deze soorten kan hebben. Niettemin kunnen aan dit onderzoek geen rechten worden ontleend. Indien in de loop van het proces blijkt dat er andere dan de genoemde beschermde soorten in het projectgebied voorkomen of andere dan de genoemde effecten aan de orde komen, zullen hiertoe adequate maatregelen moeten worden genomen.

2 PROJECTGEBIED

2.1 Beschrijving project

Deze projectomschrijving is opgesteld aan de hand van de aangeleverde plattegronden en overzichtkaarten, waarop het projectgebied is aangegeven en de mondeling door de opdrachtgever verstrekte informatie.

Het gebied "Git-verademing" wordt verbouwd. De opdrachtgever is voornemens de panden op de volgende adressen te slopen:

- Loosduinseweg 9, 15 en 55
- N.W.Buitensingel 20 (kerk)
- Nieuw Boutersemstraat
- Boutersemstraat 1 en 2

In bijlage 2 is een plattegrond van het gebied aanwezig. Dit project betreft een ruimtelijke ingreep.

De volgende activiteiten kunnen worden benoemd:

- Graven / maaien
- Kappen bomen en struiken
- Slopen
- Bouwrijp maken

2.2 Beschrijving projectgebied

2.2.1 Ligging van het projectgebied

Het projectgebied ligt op de grens tussen de buurten Transvaal en Regentesse te Den Haag. De locatie is in het centrum van Den Haag. Er is een watergang aanwezig aan de Noord West Buitensingel welke haaks op de Loosduinseweg ligt. Hier staat een bommenrij langs, dan een fietspad en dan weer een bommenrij. Haaks op de Noord West Buitensingel langs de Van Boecopkade ligt ook een watergang, waarlangs een mooie groenstrook aanwezig is.

2.2.2 Beschrijving huidige situatie

Het projectgebied bestaat uit 8 gebouwen, die per straatadres besproken worden.

Het betreft drie panden aan de Loosduinseweg welke hieronder beschreven worden:

- Nr 9: Een gebouw bestaande uit begane grond en 4 verdiepingen, een betonnen buitenspouwblad, het heeft een zigzag dak en geen dakoverstek.
- Nr 15: Een L-vormig gebouw, met het hoofdgebouw haaks op de Loosduinseweg bestaande uit een begane grond met 7 verdiepingen, een buiten spouw blad, het heeft een plat dak en geen dakoverstek. Het aangrenzende gebouw is alleen begane grond, met een plat dak en een opbouw op het dak met rooster. Het loopt parallel aan de Loosduinseweg.
- Nr 55: Een gebouw bestaande uit begane grond met 5 verdiepingen, betonnen platen, plat dak en een betonnen dakoverstek. Er staat een acacia aan de achterkant.

Aan de Noord West Buitensingel staat aan de westkant een kerk. Deze bestaat uit het hoofdgebouw en een aanbouw. Beiden bestaan uit één verdieping, zijn gemaakt van bakstenen, hebben een plat dak en er zitten in de muren van de aanbouw spouwgaten. Voorlangs loopt een bommenrij. Aan de oostkant van de Noord West Buitensingel loopt een watergang met een bommenrij ernaast. Op de middenstrook van de weg is ook een bommenrij aanwezig.

Aan de Boutersemstraat bevindt zich een uitvaartcentrum, bestaande uit: begane grond met twee verdiepingen, bakstenen muren, een schuin dak met dakpannen en een aluminium dakrand. In de zijmuren zit een ventilatierooster en kleine spouwgaten aan de achterzijde. Er is een garage aan de oostkant van het perceel, parallel aan de Zamenhofstraat. De garage bestaat alleen uit begane grond en heeft een plat dak, grote aluminium dakrand en is gemaakt van baksteen.

Aan de Nieuw Boutersemstraat / Van Boecopkade liggen twee wooncomplexen. Deze bestaan uit bakstenen en hebben een begane grond met 2 verdiepingen en een schuin dak met zolderverdieping. Er is een dakoverstek van hout aanwezig.

Aan de westzijde tussen de twee woningen in bevinden zich een gebouw wat vier garages bevat. Dit gebouw bestaat uit alleen begane grond en is gemaakt van baksteen. Het heeft een schuin dak met een dakrand. Er liggen dakpannen op het dak. Tussen de twee woningcomplexen is een gemeenschappelijke tuin / groenstrook/ hof aanwezig. Het projectgebied bestaat uit ca. 75% verhard gebied en ca. 25% onverhard bestaande uit groenstroken en tuinen. Het betreft vooral stadsbiotoop.

Foto 1: Loosduinseweg nummer 9, met een zigzag dak.

Foto 2: Loosduinseweg nummer 55, met een acacia ervoor.

Foto 3: Loosduinseweg nummer 15, hoofdgebouw, zelfde gebouw als op de voorzijde van het rapport.

Foto 4: Loosduinseweg nummer 15 van één verdieping.

Foto 5: De kerk aan de Noord West Buitensingel.

Foto 6: Eén van de wooncomplexen aan de Nieuw Boutersemstraat.

Foto 7: Uitvaartcentrum aan de Boutersemstraat, gefotografeerd vanaf de oostkant, naast de Zamenhofstraat. Links is de garage.

Foto 8: Uitvaartcentrum gefotografeerd vanaf de Boutersemstraat.

Foto 9: De garage aan de Boutersemstraat tussen de 2 wooncomplexen in.

Foto 10: Groenstrook aan de Van Boecopkade.

3 RESULTATEN ECO-EFFECTSCAN

3.1 Beschermde natuurgebieden

3.1.1 Aanwezige natuurgebieden

De locatie maakt geen deel uit van een Natuurbeschermingsgebied, Ecologische Hoofdstructuur of een Vogel- en Habitatgebied (zie **bijlage 4**). De dichtstbijzijnde beschermde natuurgebieden zijn de duingebieden Meijndel & Berkheide op ongeveer 5 km afstand, Solleveld & Kappitelduinen op ongeveer 4 km afstand en het Westduinpark & Wapendal aan de kust op ongeveer 3 km afstand. Dit zijn Natura 2000 gebieden en habitatrichtlijngebieden.

3.1.2 Effecten en toetsing landelijk natuurbeleid

Effecten en toetsing landelijk natuurbeleid zijn niet aan de orde, omdat er geen beschermde gebieden in de omgeving zijn.

3.2 Provinciaal/Gemeentelijk natuurbeleid

3.2.1 Natuurbeleid

In Den Haag zijn deze beschermde natuurgebieden en andere groene structuren als drager opgenomen in de Stedelijke Groene Hoofdstructuur⁽²¹⁾.

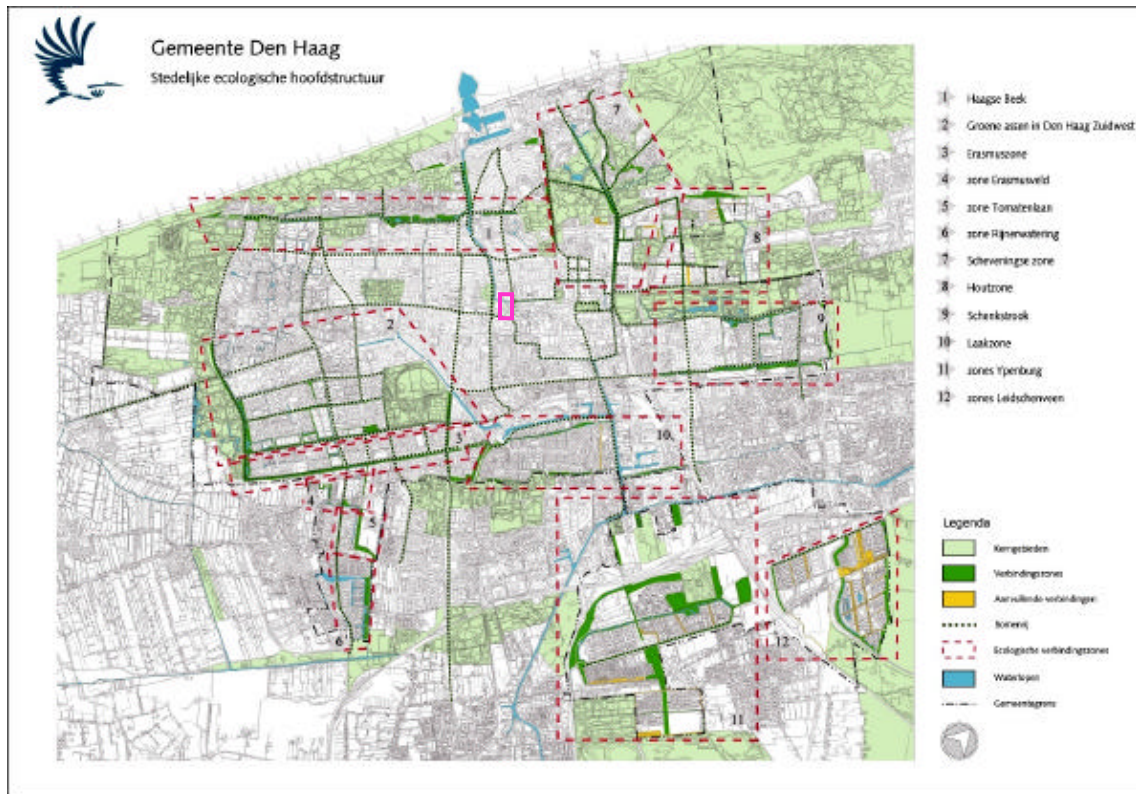
De watergang en bomenrijen op de Noord West Buitensingel en de Loosduinseweg zijn onderdeel van de Stedelijk Groene Hoofdstructuur, zie figuur hieronder. In Den Haag zijn 11 ecologische verbindingzones gepland. Deze verbinden groengebieden in Den Haag met elkaar. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van één van de 11 ecologische verbindingzones.

Voor watergangen en bomenrijen in de Stedelijk Groene Hoofdstructuur zijn de volgende doelstellingen opgenomen: "In het stenige centrum van Den Haag vormen waterlopen met bijbehorende bomenrijen de enige ecologische dooradering. Deze structuur is vooral van belang voor vleermuizen en (zeldzame) muurplanten. Het beleid is gericht op het verbeteren van de natuurwaarden en het beschermen van muurvegetaties.

Bomen en bomenrijen hebben een belangrijke natuurwaarde. Voor veel diersoorten zijn bomen een belangrijk deel van hun leefgebied, soms zelfs het gehele leefgebied. Dieren vinden er beschutting, nestgelegenheid en voedsel. Bomenrijen zijn daarnaast belangrijke lijnen waarlangs vogels en vleermuizen vliegen maar ook landgebonden dieren als eekhoorn, bunzing en egel zich verplaatsen. Daarnaast kunnen er allerlei varens en (korst)mossen op bomen groeien. Naarmate bomen ouder worden bieden ze vaak meer mogelijkheden. Naast deze natuurwaarden zijn bomen onmisbaar voor de groenbeleving, zijn ze een belangrijk ordeningselement voor de openbare ruimte en verbeteren ze het stedelijke klimaat door windbreking, stoffiltering en CO₂ reductie. Naarmate bomen ouder en dus groter worden bieden ze meer mogelijkheden voor planten en dieren." ⁽²¹⁾

Hieruit kan geconcludeerd worden dat bomenrijen belangrijk zijn als ecologische waarde in Den Haag en ze meerwaarde hebben naarmate ze ouder zijn.

De bomenrijen aan de Noord West Buitensingel en Loosduinseweg en de watergang in het noorden van het projectgebied en langs de Noord West Buitensingel zijn van hoge ecologische waarde. Aangeraden wordt deze intact te laten.

Figuur 1: Stedelijke Groene Hoofdstructuur = Projectgebied

3.2.2 Effecten

Indien de bomenrijen aan beide zijdes van de Noord West Buitensingel gekapt wordt (niet de bomen voor de kerk), zal de verbindingzone aangetast worden. De vogels, zoogdieren, muurplanten en vleermuizen kunnen dan minder goed door de stad migreren.

Tabel 1: Effecten beschermde natuurgebieden

Natuurgebied	Aanwijzing voor	Activiteit en effect
Verbinding tussen zones: Loosduinseweg	Bomenrij en watergang	Indien bomenkap: verbinding niet meer aanwezig

3.2.3 Toetsing gemeentelijk natuurbeleid

Indien de bomenrij op de Noord West Buitensingel niet gespaard kan worden, wordt aangeraden deze Eco-effectscaan voor te leggen aan de gemeente Den Haag, het bevoegd gezag voor toetsing aan de Stedelijke Groene hoofdstructuur. Indien de bomenrij wel gespaard wordt is dit niet nodig. Zie hoofdstuk 5 voor aanbevelingen.

3.3 Beschermde wilde planten

3.3.1 Aanwezige soorten

De resultaten van de inventarisatie en de literatuurstudie staan in bijlage 3. Door derden is er in het gebied Den Haag Regentessekwartier één beschermde soort van deze soortgroep gezien, namelijk klein glaskruid. Dit is een soort die op oude muren, tussen rotsen en soms tussen stoeptegels groeit. De biotoop is vochtige stikstofrijke, kalkrijke doorlatende grond op stenige plaatsen. De soort wordt niet verwacht te groeien in het projectgebied, aangezien er geen oude vochtige muren aanwezig zijn en er geen kalkrijke grond aanwezig is.

Tijdens locatiebezoek zijn geen beschermde planten waargenomen. De biotoop betreft stadsgroen, er worden geen beschermde soorten verwacht op deze locatie. ⁽¹⁶⁾

3.3.2 Effecten en maatregelen

Als gevolg van de sloopwerkzaamheden wordt niet verwacht dat er beschermde soorten verloren gaan; effecten en maatregelen zijn niet aan de orde.

3.4 Beschermdde vogels

3.4.1 Aanwezige soorten

De resultaten van de inventarisatie en de literatuurstudie staan in bijlage 3. Door derden zijn er in het gebied Den Haag Regentessekwartier vijf beschermde soorten waargenomen⁽¹⁰⁾, waarvan het nest jaarrond beschermd is (categorie 1 t/m 4), namelijk gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus en slechtvalk. Op locatiebezoek zijn geen soorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen.

Voor de roofvogels vormt het projectgebied geen geschikte broedgebied. Slechtvalken broeden op hoge gebouwen met een vrije aanvliegroute op het nest en grenzend aan een jachtgebied in open landschap, haviken hebben grote nesten in bossen het liefst in Douglas- en Lariksbomen⁽²²⁾.

Ook de grote gele kwikstaart wordt niet verwacht te broeden op of in de buurt van het projectgebied, aangezien deze is gebonden aan schoon, stromend water waar hij ook broedt. Gierzwaluw en de huismus kunnen niet uitgesloten worden van het projectgebied, Huismus broedt op de meest uiteenlopende plaatsen: onder daken, achter regenpijpen, aan balkons, enz. Gierzwaluw broedt in huizen, in spleten holten en muurgaten, onder dakpannen enz.⁽¹⁶⁾.

Door derden zijn er in het gebied Den Haag Regentessekwartier drie soorten waargenomen⁽¹⁰⁾ waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, maar welke wel meer aandacht behoeven (categorie 5). Op locatiebezoek zijn drie andere soorten waargenomen welke onder deze categorie vallen. Soorten hiervan welke mogelijk in het projectgebied of de directe omgeving hiervan kunnen broeden zijn zwarte kraai, ekster en spreeuw. Potentieel kunnen ook pimpelmees en koolmees in het projectgebied broeden. Zwarte kraai en ekster broeden hoog in de bomen, tegen de stam aan. Kool- en pimpelmees en spreeuw zijn holenbroeders welke in het struikgewas of boomholte kunnen broeden.

Bij nummer 9 op de Loosduinseweg is veel klimop aanwezig, hier kunnen mogelijk struweelvogels broeden. In de binnentuin tussen de twee wooncomplexen staan struiken en bomen waar struweelvogels of kraai en ekster kunnen broeden. Er ligt een mooie groenzone net buiten het projectgebied aan de Van Boecopkade waar struweelvogels kunnen broeden.

3.4.2 Effecten

Sloopwerkzaamheden kunnen verstoring zijn voor vogels die op het projectgebied en de directe omgeving broeden. Met het kappen van bomen en struiken gaan er nestplaatsen verloren en kunnen broedende struweelvogels verstoord worden.

Tabel 1: effecten op beschermde soorten

Soort	Wet*	Functie en effect	Kwetsbare periode
Struweelvogels: koolmees, spreeuw, pimpelmees	FF cat 5	Beschadiging nestgelegenheid (art 11)	Broedseizoen 15 maart t/m 15 juli
Zwarte kraai, ekster	FF cat 5	Beschadiging nestgelegenheid (art 11)	Broedseizoen 15 maart t/m 15 juli
Gierzwaluw, huismus	FF cat 2	Beschadiging nestgelegenheid (art 11)	Broedseizoen 15 maart t/m 15 juli

* FF = Flora- en faunawet, tabel 1 t/m 3, categorie 1 t/m 5, HR = Habitatrichtlijn, bijlage II of IV

3.4.3 Maatregelen

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in de Flora- en faunawet en mogen niet verstoord worden tijdens het broeden (art 11). Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat verstoring gemakkelijk voorkomen kan worden door de werkzaamheden uit te stellen. De werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd, aangezien verstoring van broedende vogels anders niet voorkomen kan worden.

De koolmees, pimpelmees, spreeuw, zwarte kraai en ekster zijn soorten van de Flora- en faunawet categorie 5. De nesten zijn alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit is hier niet aan de orde aangezien er in de omgeving voldoende nieuw broedbiotoop aanwezig is.

Nesten van gierzwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd (zie toelichting in bijlage 1). De nesten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd en mogen zonder aanvullende maatregelen te treffen niet verwijderd worden. Om te achterhalen of de gierzwaluw en huismus een nest in een bestaand gebouw hebben, wordt geadviseerd een vogelinventarisatie uit te voeren tussen half maart en half juli.

3.5 Beschermde zoogdieren

3.5.1 Aanwezige soorten

De resultaten van de inventarisatie en de literatuurstudie staan in bijlage 3. Door derden zijn er in het gebied Den Haag Regentessekwartier één beschermde soorten waargenomen⁽¹⁰⁾, namelijk gewone dwergvleermuis.

Gezien de ligging van het projectgebied, middenin de bebouwing, worden er geen kleine grondzoogdieren verwacht. Muizensoorten worden hier niet verwacht. De huismuis kan niet uitgesloten worden, maar deze is niet beschermd. Ook konijn of vos worden niet verwacht, aangezien er geen geschikt habitat in de omgeving aanwezig is. De egel en mol kunnen potentieel aanwezig zijn in de tuinen en groenstroken op het projectgebied.

De gewone dwergvleermuis is door derden waargenomen in de omgeving⁽¹⁰⁾. Potentieel kunnen ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis op het projectgebied voorkomen⁽¹³⁾. Voor gebouwbewonende soorten (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, soms ruige dwergvleermuis) zijn er mogelijk verblijfplekken aanwezig in de spouwmuren. Er zijn spouwgaten gezien in de kerk op het projectgebied. Ook bij de huizencomplexen kunnen vleermuizen verwacht worden te verblijven in verband met kieren en gaten bij vensterbanken, de muren of daken. Het zelfde geldt bij het uitvaartcentrum, tussen de wooncomplexen aan de Nieuw Boutersemstraat / Van Boecopkade. Voor boombewonende soorten worden er geen verblijfplaatsen verwacht op het projectgebied. Bij de bomen aan de Noord West Buitensingel (voor de kerk) kan echter niet uitgesloten worden dat er een verblijfplaats aanwezig is en dat er gevoerageerd wordt. Ook kan de binnentuin tussen de wooncomplexen gebruikt worden om te foerageren. Het projectgebied wordt echter niet verwacht een essentieel foerageergebied te zijn. De watergangen en de aaneengesloten bomenrijen in de buurt van het projectgebied kunnen mogelijk een vliegroute zijn.

Foto 9: De kerk met links de aanbouw waar de spouwgaten in zitten.

Foto 10: De spouwgaten.

3.5.2 Effecten

Met het slopen en verbouwen kunnen verblijfplaatsen van egel en mol verloren gaan. De dieren kunnen zelf ontkomen.

Met het slopen van de gebouwen kunnen potentieel aanwezige vaste verblijfplekken van gebouwbewonende vleermuissoorten verloren gaan. Met het kappen van de bomen aan de Noordwest Buitensingel kan een verblijfplaats van boombewonende soorten bevatten.

Tabel 2: effecten op beschermde soorten

Soort	Wet*	Functie en effect	Kwetsbare periode
Gebouwbewonende vleermuizen: ruige- en gewone dwergvleermuis en laatvlieger	FF 3, HRIV	Mogelijk verlies verblijfplek (art 11)	Voortplanting en overwintering
Mol, egel	FF 1	Mogelijk verlies verblijfplek, beschadiging individu (art 11)	voortplanting: Maart-juli

* FF = Flora- en faunawet, tabel 1 t/m 3, categorie 1 t/m 5, HR = Habitatrichtlijn, bijlage II of IV

3.5.3 *Maatregelen*

De algemeen voorkomende zoogdieren (mol, egel) zijn tabel 1 soorten die vallen onder de vrijstellingsregeling van de Flora- en faunawet vallen. Voor verstoring (art 11) tijdens de werkzaamheden is geen ontheffing nodig, maar de zorgplicht (art 2) blijft wel van kracht. In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd de tuinen en groenstroken eerst te rooien, een dag met rust te laten zodat de dieren er weg kunnen trekken en dan pas te starten met de werkzaamheden.

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd. Met de sloop van de gebouwen kunnen er potentieel vaste verblijfplekken (kraam-, zomer-, balts- of winterverblijf) verloren gaan, waarmee artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden wordt. Om te onderzoeken of er vaste verblijfplekken van gebouwbewonende vleermuizen in het projectgebied aanwezig zijn is een nader onderzoek nodig. De vliegroutes worden dan ook onderzocht. Indien er vaste verblijfplekken aanwezig zijn, dienen er mitigerende maatregelen getroffen te worden om de functionaliteit te behouden en zal voor het project een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig zijn.

3.6 **Beschermdde amfibieën en reptielen**

3.6.1 *Aanwezige soorten*

De resultaten van de inventarisatie en de literatuurstudie staan in bijlage 3. Door derden zijn er in het gebied Den Haag Regentessekwartier geen beschermdde soorten waargenomen⁽¹⁰⁾ en ook op locatiebezoek is deze soortgroep niet waargenomen.

Gezien de inrichting van het projectgebied, worden van deze soortgroep geen soorten verwacht. Er is wel een watergang aanwezig, maar dit betreft een kanaal zonder in- en uittreedplaatsen en is dus erg ongeschikt als voortplantingsgebied voor padden en salemanders. Verder is er ook geen geschikte watergang in de omgeving aanwezig.

3.6.2 *Effecten en maatregelen*

Effecten en maatregelen zijn niet aan de orde, omdat er geen beschermdde soorten verwacht worden.

3.7 **Beschermdde vissen**

Het projectgebied grenst aan water, maar hier worden geen werkzaamheden aan verricht. Het project heeft dus geen effect op deze soortgroep.

3.8 **Overige beschermdde soorten**

3.8.1 *Aanwezige soorten*

Binnen deze groep behoren onder andere insecten zoals dag- en nachtvlinders, kevers, sprinkhanen, libellen maar ook andere ongewervelden zoals kreeftachtigen, en weekdieren. Door derden zijn er in het gebied Den Haag Regentessekwartier geen beschermdde soorten waargenomen⁽¹⁰⁾ en ook op locatiebezoek zijn geen beschermdde soorten van deze soortgroep niet waargenomen. Het projectgebied is niet vochtig en heeft geen waardplanten voor vlinders. Er is wel een watergang aanwezig, wat voor libelles en waterjuffers een vereiste is. Hier is echter geen helofytenzone in aanwezig, wat noodzakelijk is voor libelles. Uit locatiebezoek en habitatinterpretatie is opgemaakt dat er geen beschermdde soorten voorkomen of verwacht worden op het projectgebied.

3.8.2 *Effecten/ maatregelen*

Effecten en maatregelen zijn niet aan de orde, omdat er geen beschermdde soorten verwacht worden.

4 CONCLUSIES

4.1 Inleiding

Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het projectgebied aanwezig kunnen zijn en welke beschermde natuurgebieden er in de omgeving van het projectgebied liggen. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of het project in strijd is met de natuurwetgeving: de natuurbeschermingswet, EHS-beleid en de Flora- en faunawet. De conclusies van de toetsing worden hieronder weergegeven.

4.2 Beschermde natuurgebieden

Effecten en toetsing landelijk natuurbeleid zijn niet aan de orde, omdat er geen beschermde gebieden in de omgeving zijn.

4.3 Gemeentelijk natuurbeleid

Indien de bomenrij op de Noord West Buitensingel niet gespaard kan worden, wordt aangeraden deze Eco-effectscan voor te leggen aan de gemeente Den Haag, het bevoegd gezag voor toetsing aan de Stedelijke Groene hoofdstructuur. Indien de bomenrij wel gespaard wordt is dit niet nodig.

4.4 Beschermde soorten

De onderstaande tabel is een samenvatting van de resultaten uit hoofdstuk 3. In de onderstaande tabel wordt aangegeven welke beschermde soorten of soortgroepen op het projectgebied voorkomen of verwacht worden en of het project een effect op de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten kan hebben. In de volgende paragraaf worden de eventueel benodigde maatregelen of vervolgacties uitgewerkt.

Tabel 3: Effecten beschermde soorten

Soort(groep)	Wet*	Aanwezig	Effect op functionaliteit
Wilde planten	FF1	Niet verwacht	n.v.t.
	FF2/3	Niet verwacht	n.v.t.
Broedvogels	FF cat 1 t/m 4	Potentieel	Beschadiging nestgelegenheid (art 11)
	FF cat 5	Potentieel	Beschadiging nestgelegenheid (art 11)
Zoogdieren	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies verblijfplek, beschadiging individu (art 11)
Zoogdieren	FF2/3	Niet verwacht	n.v.t.
Vleermuizen	FF3	Potentieel	Mogelijk verlies verblijfplek (art 11)
Amfibieën	FF1	Niet verwacht	n.v.t.
	FF2/3	Niet verwacht	n.v.t.
Reptielen	FF1/2/3	Niet verwacht	n.v.t.
Vissen	FF2/3	N.v.t.	n.v.t.
Insecten	FF1	Niet verwacht	n.v.t.
	FF2/3	Niet verwacht	n.v.t.

* FF = Flora- en faunawet, tabel 1 t/m 3, categorie 1 t/m 5, HR = Habitatrichtlijn, bijlage II of IV

4.5 Maatregelen

In deze paragraaf wordt per (potentieel) aanwezige beschermde soort(groep) aangegeven wat de vervolprocedure is. Dit betreft maatregelen, nader onderzoek of een ontheffingaanvraag.

4.5.1 Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in de Flora- en faunawet en mogen niet verstoord worden tijdens het broeden (art 11). Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat verstoring gemakkelijk voorkomen kan worden door de werkzaamheden uit te stellen. De werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd, aangezien verstoring van broedende vogels anders niet voorkomen kan worden.

De koolmees, pimpelmees, spreeuw, zwarte kraai en ekster zijn Flora- en faunasoort categorie 5. De nesten zijn alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit is hier niet aan de orde aangezien er in de omgeving voldoende nieuw broedbiotoop aanwezig is.

Nesten van gierzwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd (zie toelichting in bijlage 1). De nesten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd en mogen zonder aanvullende maatregelen te treffen niet verwijderd worden. Om te achterhalen of de gierzwaluw en huismus een nest in een bestaand gebouw heeft, wordt geadviseerd een vogelinventarisatie uit te voeren.

Advies: Een inventarisatie naar vogels uitvoeren.

4.5.2 Zoogdieren

De algemeen voorkomende zoogdieren (mol, egel) zijn tabel 1 soorten die vallen onder de vrijstellingsregeling van de Flora- en faunawet vallen. Voor verstoring (art 11) tijdens de werkzaamheden is geen ontheffing nodig, maar de zorgplicht (art 2) blijft wel van kracht. In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd de tuinen en groenstroken eerst te rooien, een dag met rust te laten zodat de dieren er weg kunnen trekken en dan pas te starten met de werkzaamheden.

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd. Met de sloop van de gebouwen kunnen er potentieel vaste verblijfplekken (kraam-, zomer-, balts- of winterverblijf) verloren gaan, waarmee artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden wordt. Om te onderzoeken of er vaste verblijfplekken van gebouwbewonende vleermuizen in het projectgebied aanwezig zijn is een nader onderzoek nodig. Indien er vaste verblijfplekken aanwezig zijn, dienen er mitigerende maatregelen getroffen te worden om de functionaliteit te behouden en zal voor het project een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig zijn.

Advies: Groenstroken en tuinen eerst rooien, dag met rust laten, dan pas start werkzaamheden. Een nader onderzoek naar vleermuizen uitvoeren.

5 AANBEVELINGEN TEN BEHOEVE VAN DE INRICHTING

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden ideeën gegeven om het projectgebied aantrekkelijker in te richten als verblijfgebied voor planten en dieren. Men is niet verplicht deze aanbevelingen over te nemen in het kader van de Flora- en faunawet of de Natuurbeschermingswet. De aanbevelingen dienen ter inspiratie om het projectgebied ecologisch interessant in te richten en aan te sluiten op natuur- en recreatiegebieden of ecologische verbindingszones in de omgeving.

Aanbevolen wordt om, bij voorkeur drie maanden voor aanvang in overleg een ecologische deskundige de werkzaamheden te bespreken in verband met eventuele veranderingen op het terrein, of veranderingen in de wetgeving waarop geanticipeerd moet worden. U kunt ons bureau daarvoor benaderen.

5.2 Werken volgens een gedragscode of een ecologisch werkprotocol

Geadviseerd wordt het project op basis van een goedgekeurde gedragscode uit te voeren. De 'Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector' is geschikt voor bouwprojecten. In de gedragscode wordt aangegeven hoe men tijdens de bouw op een verantwoorde manier rekening houdt met planten en dieren en bestaande natuurwaarden. Hierin wordt onder andere invulling gegeven aan de zorgplicht; artikel 2 uit de Flora- en faunawet. Er kan aantoonbaar gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode, door de maatregelen op te nemen in een ecologisch werkprotocol, dat op de bouwplaats aanwezig is en door de werknemers hierover voor te lichten. U kunt ons bureau hiervoor benaderen.

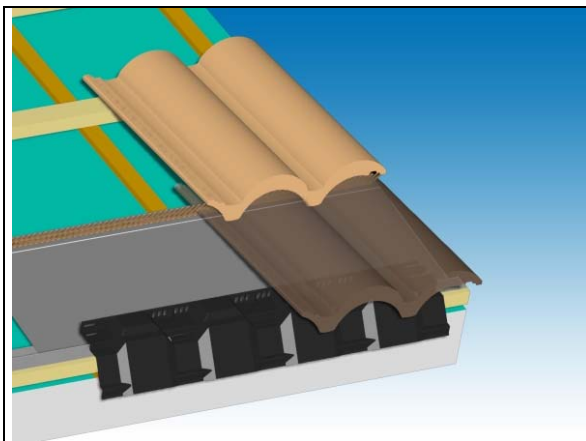
5.3 Inrichting projectgebied

5.3.1 Bomen behouden

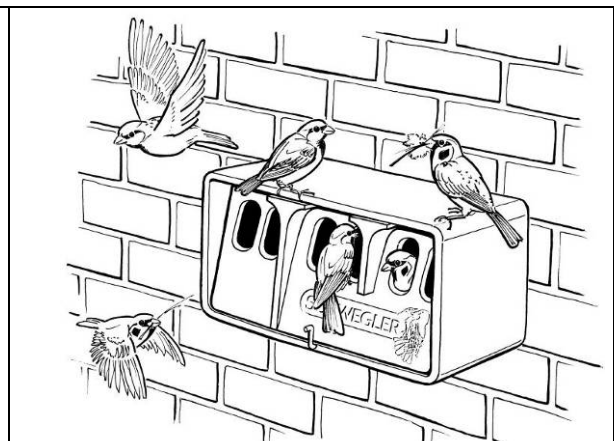
Aangeraden wordt indien mogelijk de grote bomen van de bomenstrook op de Noord West Buitensingel voor de kerk en de beide wooncomplexen te behouden. Het betreft mooie bomen, wat goed is voor de natuurbeleving in de stad.

5.3.2 Verblijfplaatsen voor vogels in gebouwen

Een belangrijke oorzaak van de achteruitgang van vogels, zoals de huismus en de spreeuw, de laatste jaren is het gebrek aan nestgelegenheid. Daarom wordt aanbevolen om in het nieuwe gebouw broedgelegenheid voor vogels te creëren.

figuur 2: mussenbehuizing vooraanzicht ⁽²⁴⁾

figuur 3: nestkast mussen ⁽²⁵⁾

figuur 4: mussen dakpan ⁽²⁵⁾

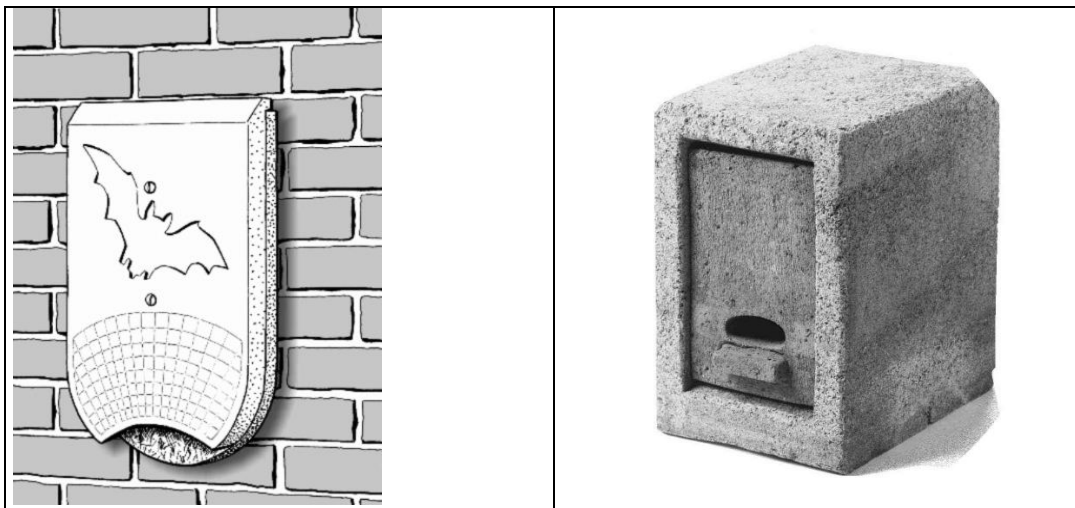
Dit kan door middel van:

- speciale dakpannen met ingegoten nestholtes,
- een speciale "open" dakpannenrij op het dak of langs de randen (zie **figuur 1**),
- het aanbrengen van nestkasten (zie **figuur 2**).

Verblijfplaatsen voor vleermuizen in gebouwen

Voor nieuwbouw zijn er speciale nestkasten op de markt welke bij de bouw direct geïntegreerd kunnen worden. Er zijn echter nog weinig resultaten bekend van het gebruik van deze in metselstenen Voor vleermuizen. Een andere manier om verblijfplaatsen voor vleermuizen te creëren is om een plaat met een ruwe binnenzijde aan de gevel te bevestigen. De vleermuizen moeten van onderaf achter de plaat kunnen kruipen. De opening tussen de plaat en de gevel hoeft slechts enkele centimeters (2-10 cm) te bedragen. Zo zijn er allerlei varianten te bedenken om een smalle 'spouw' met een invliegopening aan de onderzijde te creëren.

Om het gebied in te richten voor vleermuizen is het belangrijk om in het plangebied lijnvormige groene elementen als oriëntatie- en vliegroute op te nemen. Aangeraden wordt de bestaande lijnvormige groene elementen (bomenrijen) te behouden. Aangeraden wordt de verlichting (door straatlantarens en verlichting van gebouwen) op de vliegroutes, zoals de watergangen en langs bomenrijen, te beperken. Dit geldt met name voor de watergang aan de westzijde van het plangebied.

figuur 5: kast voor vleermuizen ⁽²⁵⁾

6 BRONVERMELDING

Algemene natuur- en beleidsinformatie

1. *'Flora- en faunawet'*, Ministerie van LNV, Den Haag, 2002.
2. *'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet'*, Staatscourant, Den Haag, 2 februari 2005.
3. *'Natuurbeschermingswet 1998'*, Ministerie van LNV, 1 oktober 2005.
4. *'Handreiking Flora- en faunawet'*, W.R.M. van Heusden & S.J. Vreugdenhil, Dienst landelijk gebied, oktober 2008.
5. *'Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998'*, ministerie van LNV, www.minlnv.nl.
6. *'Handreiking Bestemmingsplan en Natuurwetgeving'*, Directie Natuur, Ministerie van LNV, www.minlnv.nl.
7. *'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet'*, Dienst Regelingen, Ministerie van LNV, augustus 2009.
8. *'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep'*, Dienst Regelingen, Den Haag, september 2009.

Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen

9. *'Protocol vleermuizen'*, Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 5 maart 2010.
10. www.waarneming.nl
11. www.ravon.nl
12. *'De amfibieën en reptielen van Nederland'*, Creemers, R., Van Delft, J.C.W. RAVON, 2009
13. *'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008'*, K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
14. *'Atlas van de Nederlandse Broedvogels'*, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 2002.
15. www.zoogdierverseniging.nl
16. *'Nesten en eieren van bekende Europese vogels'*, J.Hanzak, 1984.
17. www.anemoon.nl
18. www.telmeel.nl

Locatie specifieke informatie en internetpagina's

19. Waarneming Aqua-Terra Nova tijdens het locatiebezoek ten behoeve van deze Eco-effectscan.
20. www.pzh.nl: informatie over de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur
21. *"Stedelijke ecologische verbindingzones in Den Haag 2008-2018"* Dienst Stadsbeheer, januari 2008
22. http://www.vogelwachtuden.nl/soortenbeschrijving/soort_havik.htm
23. gebruikte kaarten plangebied Regentesse-zuid: ATKB, september 2010
24. www.vogelbescherming.nl
25. www.waveka.nl

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER EN BELEIDSKADER

Vogel- en Habitatrichtlijn en Natura 2000

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient met de Europese wetgeving rekening te worden gehouden. Hiervan is met name de Vogel- en Habitatrichtlijn van belang. De Vogelrichtlijn heeft als doel alle in het wild levende vogels en hun leefomgeving, op het grondgebied van de Europese Unie te beschermen en beheren. De Habitatrichtlijn heeft als doel de biologische diversiteit in de Europese Unie in stand te houden. In de richtlijn worden enerzijds aangewezen natuurgebieden beschermd en anderzijds worden aangewezen soorten beschermd. De in deze richtlijn aangewezen beschermde gebieden worden ook wel de Natura 2000 gebieden genoemd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden in de Europese Unie. Dit netwerk vormt de basis van het Europese biodiversiteitsbeleid. De Vogel- en Habitatrichtlijn is in de Nederlandse wetgeving opgenomen. De onderdelen over de gebiedsbescherming zijn opgenomen in de Natuurbeschermingswet en de onderdelen over de soortenbescherming zijn opgenomen in de Flora- en faunawet, zoals in de onderstaande paragrafen wordt toegelicht.

Natuurbeschermingswet

De natuurbeschermingswet heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. Deze 'Beschermden Natuurmonumenten' omvatten zowel particuliere als staatseigendommen. Op 1 oktober 2005 zijn ook de beschermde gebieden uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (ook wel Natura 2000 gebieden genoemd) erin opgenomen. Handelingen binnen de beschermde gebieden worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Handelingen of activiteiten in of rondom beschermde natuurgebieden, die schadelijk kunnen zijn voor de doelstellingen van het gebied, zijn verboden, tenzij de minister van LNV of de provincie een vergunning heeft verleend. Dit wordt het 'Nee tenzij' principe genoemd. Hierbij dient ook met invloeden van buiten het beschermde natuurgebied rekening te worden gehouden. Dit wordt de 'externe werking' van de Natuurbeschermingswet genoemd. Tot slot dient met de cumulatie van effecten van andere projecten of plannen rekening te worden gehouden.

De instandhoudingsdoelstellingen zijn opgenomen in het doelendocument van het Ministerie van LNV en het aanwijzingsbesluit van het desbetreffende natuurgebied. De instandhoudingsdoelstellingen beschrijven de doelen voor de instandhouding van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties in het wild levende plant- en diersoorten, zoals vereist door de Vogel- en Habitatrichtlijn. Deze natuurwaarden moeten in een gunstige staat van instandhouding gebracht of gehouden worden. Hierbij wordt zowel gedoeld op de kwaliteit van de habitats als de verstoring van aangewezen soorten.

Flora- en faunawet

In 2002 is de nieuwe Flora- en faunawet in werking getreden. Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet geldt voor de aangewezen beschermde soorten in heel Nederland, dus ook buiten de beschermde natuurgebieden. Bij het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten wordt het 'nee, tenzij principe' gehanteerd. Dit betekent dat potentieel schadelijke handelingen per definitie verboden zijn, tenzij er een groot maatschappelijk belang is of er bijzondere omstandigheden zijn. De schadelijke handelingen zijn opgenomen in de onderstaande verbodsbepalingen:

Art 8: verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.

Art 9: verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daartoe opsporen van beschermde inheemse dieren.

Art 10: verbiedt het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art 11: verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren.

Art 12: verbiedt het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.

Art 13: verbiedt planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, of onder zich te hebben.

Alleen onder strikte voorwaarden zijn afwijkingen van de verbodsbepalingen mogelijk. Hiertoe zal een ontheffing ex. Artikel 75 moeten worden aangevraagd. De doelstelling van de wet is om van de beschermde soorten in Nederland duurzame populaties in stand te houden. Hiertoe dient de 'gunstige staat van instandhouding' van de soort gewaarborgd te worden.

Indien het behoud van de functionaliteit van het leefgebied van beschermde soorten gegarandeerd is, zo nodig door het treffen van mitigerende maatregelen, is er geen sprake van overtreding van de verbodsbepalingen. Indien er hiertoe mitigerende maatregelen nodig zijn, dient aantoonbaar volgens een ecologisch werkprotocol of een goedgekeurde gedragscode gewerkt te worden. Een ontheffing zal dan niet nodig zijn.

Ontheffing artikel 75

Er kan een ontheffing voor de verbodsbepalingen worden aangevraagd, indien het project geen negatief effect op de duurzame instandhouding van beschermde soorten heeft en mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten, die beschermd worden in de Vogel- en Habitatrichtlijn, gelden alleen de belangen uit de desbetreffende richtlijn. De beschermde soorten zijn in drie verschillende tabellen opgenomen, namelijk tabel 1, 2 en 3. Voor activiteiten met een negatief effect op soorten uit tabel 3 zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn. Bij soorten uit tabel 2 kan ook gebruik gemaakt worden van een gedragscode. Van alle inheemse vogelsoorten worden de vaste verblijfplekken gedurende het broedseizoen beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten (o.a. spechten, uilen en roofvogels) zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn, in vijf categorieën, in de 'vogellijst' van het Ministerie van LNV opgenomen:

- Cat 1 zijn soorten waarvan de nesten jaarrond gebruikt worden, ook buiten het broedseizoen,
- Cat 2 zijn koloniebroeders, die zeer honkvast zijn aan de nestlocatie,
- Cat 3 zijn vogelsoorten, die zeer honkvast zijn en afhankelijk zijn van bebouwing,
- Cat 4 zijn vogelsoorten, die afhankelijk zijn van nesten van anderen omdat de zelf niet in staat zijn om een nest te bouwen,
- Cat 5 zijn vogelsoorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn.

Voor verstoring van jaarrond beschermde vogelnesten kan alleen ontheffing worden aangevraagd, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient. Soorten uit tabel 1 vallen onder de vrijstellingsregeling, waarvoor een ontheffing niet nodig is. Voor alle (beschermde) soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht. Jurisprudentie in het kader van de Flora- en faunawet heeft bepaald dat alleen een onderzoek naar de aanwezigheid van die beschermde soorten dient plaats te vinden, als aannemelijk is dat deze soorten in de betreffende omgeving voor kunnen komen. In dit onderzoek wordt onderzocht of er beschermde soorten in de onderzoekslocatie aanwezig zijn of verwacht kunnen worden.

Gedragscode

In de gedragscode beschrijft een organisatie, hoe tijdens werkzaamheden de schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. De gedragscode moet aangeven hoe er in de praktijk "zorgvuldig wordt gehandeld". De gedragscode kan zelf worden opgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister van LNV. Indien men aantoonbaar werkt volgens een goedgekeurde gedragscode hoeft men voor activiteiten in het leefgebied van soorten van tabel 2 geen ontheffing aan te vragen. Voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden in natuurbeheer, landbouw of bosbouw geldt de gedragscode ook voor soorten uit tabel 3, met uitzondering van de soorten die ook onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn vallen.

Zorgplicht

Bij elk project, op elke locatie en bij elke handeling of activiteit geldt naast de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bovendien de 'zorgplicht'. Een ieder (van de projectontwikkelaar die achter zijn bureau werkt aan de opzet van een nieuw project tot aan de uitvoerende mensen op de bouwlocatie) dient zó te handelen, of juist handelingen na te laten, dat de in het wild voorkomende dieren- en plantensoorten geen of zo min mogelijk hinder ondervinden.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is in het Natuurbeleidsplan geïntroduceerd. In de Nota Ruimte is het beleid van de EHS overgenomen. In de EHS worden grote natuurkerngebieden, via ecologische verbindingzones, onderling tot een samenhangend netwerk verbonden. Dit netwerk bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer;
- robuuste verbindingen en grote wateren.

De juridische doorwerking van het rijksbeleid van de EHS wordt, in de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening, met behulp van de AMvB Ruimte geborgd. De provincie draagt zorg voor de realisatie van de EHS. Met de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening (juli 2008) zijn de streekplannen komen te vervallen. Deze worden vervangen door structuurvisies. Gemeentes dienen de EHS en ook de

Natura 2000-gebieden en andere beschermde natuurgebieden op te nemen in een bestemmingsplan.

AMvB Ruimte (www.vrom.nl)

Over de EHS staat in de toelichting van de AMvB Ruimte het volgende:

De provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing en begrenzing in een verordening van de gebieden die de EHS vormen. De provincie moet in een verordening regels stellen aan bestemmingsplannen in de EHS. Voor de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen worden beperkt en gecompenseerd. De verordening moet, conform de Spelregels EHS, een regeling over compensatie bevatten die er tenminste voor moet zorgen dat er geen netto verlies aan oppervlakte, samenhang of kwaliteit van de ecologische hoofdstructuur optreedt en dat compensatie op de juiste wijze plaatsvindt. De provinciale verordening moet er ook voor zorgen dat de gemeente dit in de toelichting van het bestemmingsplan verantwoordt.

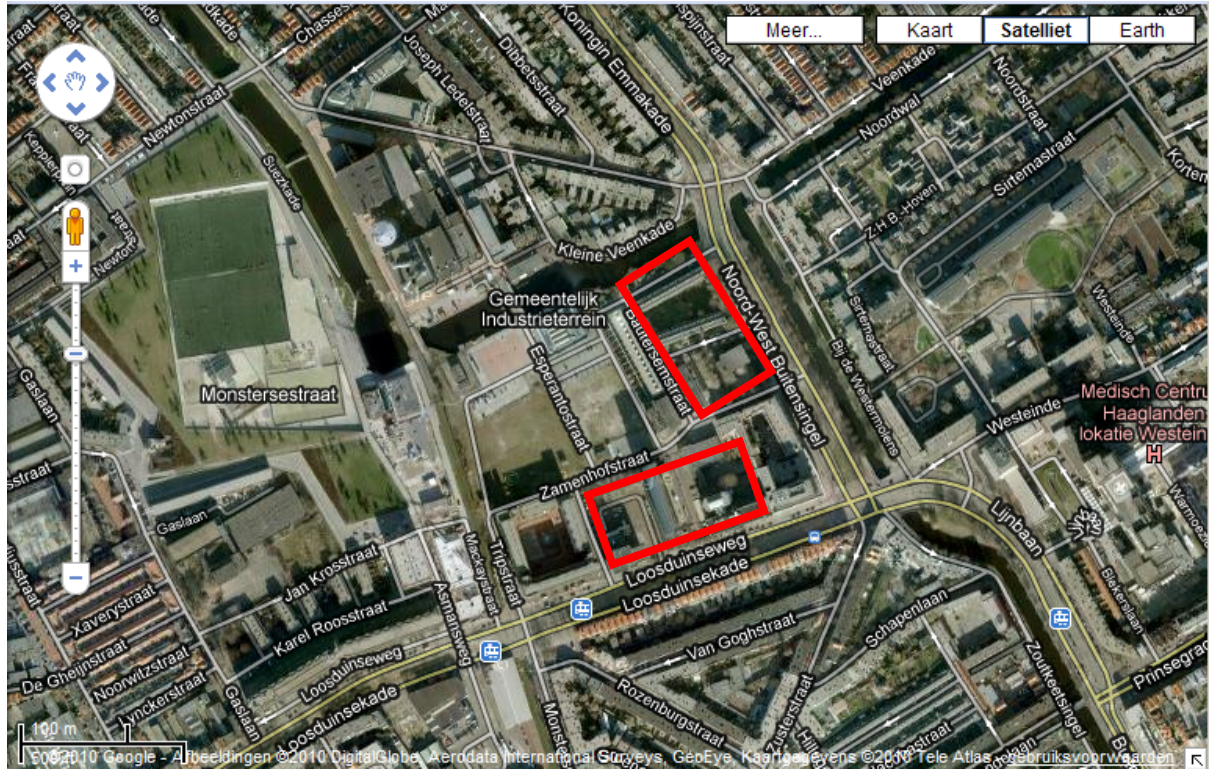
Natuurbeheerplan Zuid-Holland

Het natuurbeheerplan vormt een belangrijk instrument voor de realisering van het Rijks- en provinciaal natuur- en landschapsbeleid. Het plan geeft specifiek uitvoering aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur. De (bestaande en nieuwe) EHS wordt begrensd en de natuurdoelen worden aangegeven. Het natuurbeheerplan heeft geen bindende richtlijnen voor de burger, het heeft geen planologische consequenties voor bestemmingsplannen of voor bestaande gebruiksmogelijkheden.

BIJLAGE 2 PROJECTGEBIED

Bron: Google-earth

 = projectgebied bestaand

BIJLAGE 3 INVENTARISATIELIJST

Datum:	10 november 2010
Inventariseerder:	J. Wardenaar en C. van der Graaf
Projectgebied:	Loosduinseweg
Weer:	bewolkt, 7 °C

Wilde planten:	wet	Jaar (bron)	Waarneming (locatie)
Accacia	X	ATN '10	Projectgebied
Amerikaanse eik	X	ATN '10	Projectgebied
Berk	X	ATN '10	Projectgebied
Eik	X	ATN '10	Projectgebied
Esdoorn	X	ATN '10	Projectgebied
Hondsroos	X	ATN '10	Projectgebied
Hulst	X	ATN '10	Projectgebied
Klein glaskruid	FF 2	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Klimop	X	ATN '10	Projectgebied
Mannetjesvaren	X	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Muurganzenvoet	X	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Muursla	X	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Muurvaren	X	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Plataan	X	ATN '10	Projectgebied
Populier	X	ATN '10	Projectgebied
Sneeuwbes	X	ATN '10	Projectgebied
Sofiekruid	X	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Stijf vergeet-mij-nietje	X	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Stinkende gouwe	X	ATN '10	Projectgebied
Vogels:	wet	Jaar (bron)	Waarneming (locatie)
Blauwe reiger	FF cat 5	ATN '10	Projectgebied
Bosuil	FF cat 5	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Brandgans	FF	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Ekster	FF cat 5	ATN '10	Projectgebied
Gierzwaluw	FF cat 2	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Grote Gele Kwikstaart	FF cat 3	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Grote Zaagbek	FF	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Halsbandparkiet	X	ATN '10	Projectgebied
Havik	FF cat 4	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Houtduif	FF	ATN '10	Projectgebied
Huismus	FF cat 2, RL	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Knobbelzwaan	FF	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Kauw	FF	ATN '10	Projectgebied
Koolmees	FF cat 5	Potentieel	Projectgebied
Koperwiek	FF	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Kramsvogel	FF, RL	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Meerkoet	FF	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier

Merel	FF	ATN '10	Projectgebied
Nijlgans	X	ATN '10	Projectgebied
Nonnetje	FF	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Oeverloper	FF, RL	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Pimpelmees	FF cat 5	Potentieel	Projectgebied
Slechtvalk	FF cat 3, RL	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Spreeuw	FF cat 5	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Tijftjaf	FF	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Zilvermeeuw	FF	ATN '10	Projectgebied
Zwarte kraai	FF cat 5	ATN '10	Projectgebied
Zwarte Roodstaart	FF cat 5	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Zwartkopmeeuw	FF	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Zoogdieren:	wet	Jaar (bron)	Waarneming (locatie)
Egel	FF 1	Potentieel	Projectgebied
Gewone Dwergvleermuis	FF 3, HRIV	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier
Laatvlieger	FF 3, HRIV, RL	ZWZH	Projectgebied
Mol	FF 1	Potentieel	Projectgebied
Ruige dwergvleermuis	FF 3, HRIV	ZWZH	Projectgebied
Watervleermuis	FF 3, HRIV	ZWZH	Projectgebied
Overige soorten:	wet	Jaar (bron)	Waarneming (locatie)
Kolibrievlinder	X	Wrn '09-'10	Regentesse kwartier

Afkorting	Wet / norm	Omschrijving
FF	Flora- en faunawet	de soort is beschermd volgens de Flora- en faunawet. Tussen haakjes is de categorie van de nestbescherming van vogels weergegeven. Van cat 1 t/m 4 zijn de nesten jaarrond beschermd (zie bijlage 1).
HR II	Habitatrichtlijn Bijlage II	dieren- en plantensoorten van communautair belang voor de instandhouding waarvan aanwijzing van speciale beschermingszones vereist is.
HR IV	Habitatrichtlijn Bijlage IV	dieren- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.
VR	Vogelrichtlijn	de soort is beschermd volgens een of meerdere bijlagen van de Vogelrichtlijn.
RL	Rode lijst	De soort staat op een gepubliceerde lijst van in Nederland bedreigde dieren- of plantensoorten; de Rode lijst. Dit is geen wettelijke bescherming.

Bron	Omschrijving
ATN	tijdens de locatie-inventarisatie aangetroffen
Potentieel	wanneer het biotoop geschikt wordt geacht en de soort mogelijk hiervan gebruik maakt
wrn	Waarneming door derden van www.waarneming.nl
ZWZH	Waarneming uit de atlas van de Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland (2008)

